

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων επί της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Πυροβόλα όπλα και εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ: προστασία των πολιτών και παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης»

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης διατίθεται στα αγγλικά, στα γαλλικά και στα γερμανικά μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΕΠΔ στη διεύθυνση <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 87/05)

1. Εισαγωγή

1.1. Διαβούλευση με τον ΕΕΠΔ

1. Στις 21 Οκτωβρίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τίτλο «Πυροβόλα όπλα και εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ: προστασία των πολιτών και παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης» (εφεξής «η ανακοίνωση») ⁽¹⁾. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνώμη του για την ανακοίνωση πριν από την έκδοσή της, καθώς και για το ότι του δόθηκε η δυνατότητα να διαβιβάσει άτυπα σχόλια στην Επιτροπή.

1.2. Στόχος και πεδίο εφαρμογής της ανακοίνωσης

2. Η Επιτροπή χαράσσει τη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Για τον σκοπό αυτόν, προτείνει μια ολοκληρωμένη πολιτική με επίκεντρο τέσσερις προτεραιότητες:

- τη διασφάλιση της νόμιμης αγοράς μη πολεμικών πυροβόλων όπλων
- τη μείωση της εκτροπής πυροβόλων όπλων σε χέρια εγκληματιών
- την άσκηση μεγαλύτερης πίεσης στις παράνομες αγορές
- το καλύτερο σύστημα πληροφοριών.

3. Για την υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων προβλέπονται διάφορες ενέργειες, ορισμένες εκ των οποίων ενδέχεται να περιλαμβάνουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θίγοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων:

- δημιουργία ευρωπαϊκού προτύπου σήμανσης: τα δεδομένα που επισημαίνονται στο πυροβόλο μπορούν να περιλαμβάνουν και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- απλούστευση των κανόνων χορήγησης αδειών για τα πυροβόλα όπλα και ενδεχόμενη υποχρέωση ιατρικού ελέγχου και ελέγχου ποινικού μητρώου, ως προϋποθέσεων για τη νόμιμη αγορά και κατοχή οιοδήποτε πυροβόλου όπλου. Οι ιατρικοί έλεγχοι συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων σχετικά με την υγεία των προσώπων. Τα δεδομένα σχετικά με την υγεία είναι ευαίσθητα δεδομένα κατά την έννοια του άρθρου 8 της οδηγίας 95/46/ΕΚ, τα οποία χρήζουν ειδικής προστασίας ⁽²⁾ και, κατ' επέκταση, υπόκεινται σε ακόμη αυστηρότερες απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων. Οι έλεγχοι ποινικού μητρώου συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων σε σχέση με παραβάσεις, ποινικές καταδικές ή μέτρα ασφαλείας, καθώς και την πρόσβαση στα ποινικά μητρώα, η οποία επιτρέπεται μόνον υπό τον έλεγχο δημόσιας αρχής (όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 5 της οδηγίας 95/46/ΕΚ).
- υποχρεωτική καταγραφή και έλεγχος των διαμεσολαβητών: η δημιουργία της νέας βάσης δεδομένων, όπως και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των διαμεσολαβητών, πρέπει να συντελείται σύμφωνα με τις βασικές αρχές προστασίας των δεδομένων, με αιτιολόγηση της αναγκαιότητας δημιουργίας της βάσης, της αναλογικότητας της πράξης επεξεργασίας και της παραβίασης της ιδιωτικής ζωής.

⁽¹⁾ COM(2013) 716 final.

⁽²⁾ Βλ. υποθέσεις του Δικαστηρίου C-62/90 της 8ης Απριλίου 1992, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, σκέψη 23 και C-404/92 της 5ης Οκτωβρίου 1994, *X κατά Επιτροπής*, σκέψη 17, ΕΔΔΑ 17 Ιουλίου 2008, *I κατά Φινλανδίας* (προσφυγή αριθ. 20511/03), σκέψη 38 και ΕΔΔΑ 25 Νοεμβρίου 2008, *Αττονας κατά Λιθουανίας* (προσφυγή αριθ. 36919/02), σκέψη 40.

- διερεύνηση τεχνολογικών λύσεων, όπως βιομετρικών αισθητήρων όταν στο πυροβόλο όπλο αποθηκεύονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ώστε να διασφαλίζεται η χρήση μόνον από τον νόμιμο κάτοχό τους. Η επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων υπόκειται σε αυστηρές εγγυήσεις προστασίας δεδομένων και σε απαιτήσεις ασφάλειας οι οποίες εξηγούνται στην παρούσα γνώμη.
 - προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας ώστε να σταματήσει η παράνομη κατοχή και κυκλοφορία πυροβόλων όπλων μέσω, μεταξύ άλλων, της συντονισμένης συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών για εγκλήματα με πυροβόλα όπλα, με τη συμμετοχή αστυνομίας, συνοριοφυλάκων και τελωνείων. Η πρόσβαση στις αστυνομικές και τελωνειακές βάσεις δεδομένων διέπεται από αυστηρούς κανόνες, όπως αναφέρεται στη συνέχεια.
 - ιχνηλασιμότητα των πυροβόλων όπλων που χρησιμοποιούνται από εγκληματίες, ώστε να εντοπίζονται τόσο οι ίδιοι όσο και τα πρόσωπα που αγόρασαν το πυροβόλο όπλο. Το συγκεκριμένο μέτρο, εάν περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πρέπει να συνοδεύεται από ειδικές εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων.
 - συλλογή ακριβέστερων και πληρέστερων δεδομένων για τα εγκλήματα που σχετίζονται με πυροβόλα όπλα μέσω της κοινής χρήσης των υφιστάμενων εργαλείων πληροφορικής, όπως το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν II, το τελωνειακό σύστημα πληροφοριών, τα εργαλεία ανταλλαγής πληροφοριών της Ευρωπόλ και το iAims, το εργαλείο της Interπόλ. Όπως προαναφέρθηκε, η πρόσβαση στην υφιστάμενη αστυνομική και τελωνειακή βάση δεδομένων υπόκειται σε αυστηρούς κανόνες προστασίας των δεδομένων.
4. Κατά συνέπεια, ένα από τα βασικά ζητήματα που θίγονται με την παρούσα ανακοίνωση είναι η προστασία των δεδομένων.

1.3. Στόχος και πεδίο εφαρμογής της γνώμης

5. Ενόψει της πρόθεσης της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις το 2015, ο ΕΕΠΔ σκοπεύει με την παρούσα γνώμη να επισημάνει και να εξηγήσει τις συνέπειες που ενέχουν για την προστασία των δεδομένων τα μέτρα που προβλέπονται στην ανακοίνωση. Προς τούτο, ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να διασφαλίσει τη δέουσα συνεκτικότητα των πτυχών της προστασίας των δεδομένων στις μελλοντικές νομοθετικές προτάσεις στον συγκεκριμένο τομέα. Για τον σκοπό αυτόν, ο ΕΕΠΔ θα επισημάνει τις περιπτώσεις εκείνες που είναι πρόσφορο να εξετάζονται υπό το πρίσμα του ισχύοντος νομικού πλαισίου στην ΕΕ και θα εξηγήσει τις συνέπειες της απαιτούμενης συμμόρφωσης, μέτρο προς μέτρο.

4. Συμπεράσματα

52. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη δήλωση της Επιτροπής ότι τα σχεδιαζόμενα μέτρα θα εφαρμοστούν με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συνεκτιμάται σε πρώιμο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας και, κατά προτίμηση, στο στάδιο έκδοσης των ανακοινώσεων της Επιτροπής. Κατ' αυτόν τρόπο θα διασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός των ζητημάτων προστασίας των δεδομένων, ώστε τα μέτρα που θα λαμβάνονται να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις για την προστασία των δεδομένων.

53. Ο ΕΕΠΔ εισηγείται οι πτυχές της προστασίας των δεδομένων που αφορούν τα προτεινόμενα μέτρα σε σχέση με τα πυροβόλα όπλα να αποτελούν αντικείμενο συζήτησης στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προτείνει επίσης να ζητείται η γνώμη της Ομάδας Ευρωπαίων Εμπειρογνομόνων Πυροβόλων Όπλων σε θέματα προστασίας των δεδομένων.

54. Όσον αφορά την υποβολή μελλοντικών νομοθετικών προτάσεων από την Επιτροπή σε συνέχεια της παρούσας ανακοίνωσης, ο ΕΕΠΔ συνιστά να γίνεται ρητή αναφορά στην ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων κάθε φορά που οι προτάσεις αυτές αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η αναφορά αυτού του είδους πρέπει να περιέχεται σε ουσιαστική και ειδική διάταξη των εν λόγω προτάσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, όταν πρόκειται για προτάσεις που περιλαμβάνουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να ζητείται η γνώμη του ΕΕΠΔ.

55. Ο ΕΕΠΔ έχει επισημάνει στην παρούσα γνώμη τις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων που διέπουν την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Συνιστά κάθε μελλοντική νομοθεσία στον συγκεκριμένο τομέα να λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων, όπως τις αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας, του περιορισμού του σκοπού και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων, την περίοδο διατήρησης των δεδομένων, τα δικαιώματα των κατόχων των δεδομένων και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Εισηγείται επίσης τη διενέργεια εκτιμήσεων επιστάσεως στην προστασία των δεδομένων, η οποία αναμένεται να συμβάλει στον προσδιορισμό των εγγυήσεων προστασίας δεδομένων που πρέπει, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να συμπεριλαμβάνονται σε κάθε πρόταση.

56. Πιο συγκεκριμένα, ο ΕΕΠΔ συνιστά:

- α) να διευκρινίζεται σε κάθε μελλοντική νομοθετική πρόταση σχετικά με τη δημιουργία ευρωπαϊκού προτύπου σήμανσης το κατά πόσον θα υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, εάν ναι, ποια θα είναι αυτά και ποια πρόσωπα θα αφορούν.
- β) να εκτιμάται, όσον αφορά τη χορήγηση αδειών για πυροβόλα όπλα, η αναγκαιότητα της επεξεργασίας ιατρικών δεδομένων και δεδομένων εθνοτικής προέλευσης, καθώς και η αναγκαιότητα των ελέγχων ποινικού

μητρώου, και να τηρούνται οι όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται η επεξεργασία αυτών των ειδικών κατηγοριών δεδομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 της απόφασης πλαίσιου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου και στο άρθρο 8 της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Στη μελλοντική νομοθεσία πρέπει να περιέχονται συγκεκριμένες εγγυήσεις, όπως ο προσδιορισμός του σκοπού της επεξεργασίας, η επακριβής απαρίθμηση των κατηγοριών δεδομένων που επιτρέπεται να υποβάλλονται σε επεξεργασία, η δυνατότητα πρόσβασης σε ευαίσθητα δεδομένα αποκλειστικά και μόνο από αρμόδια πρόσωπα που επιβάλλεται να έχουν γνώση των δεδομένων αυτών και τα οποία δεσμεύονται από επαγγελματικό απόρρητο (π.χ. επαγγελματίες του τομέα της υγείας, αρμόδιες επίσημες αρχές). Επίσης, πρέπει να διασφαλίζεται η σαφής παράθεση των ιατρικών/εθνοτικών/ποινικών λόγων απόρριψης της αδειοδότησης και να προσδιορίζεται ο τρόπος άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων

- γ) να τεκμηριώνεται δεόντως η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της υποχρεωτικής καταγραφής και του ελέγχου των διαμεσολαβητών των πυροβόλων όπλων.
- δ) όσον αφορά τη χρήση βιομετρικών αισθητήρων σε «έξυπνα» όπλα, να καταδεικνύονται στη συναφή πρόταση οι κίνδυνοι ως προς την ασφάλεια που δικαιολογούν τη χρήση βιομετρικών δεδομένων. Στην πρόταση πρέπει να υποδεικνύονται οι κατηγορίες βιομετρικών δεδομένων που θα υποβάλλονται σε επεξεργασία και τα μέτρα ασφάλειας που εφαρμόζονται όσον αφορά την πρόσβαση στα δεδομένα, τα μέτρα αποτροπής της αλλοίωσης των δεδομένων και οι όροι επικαιροποίησης των βιομετρικών δεδομένων σε περίπτωση αλλαγής του κατόχου του όπλου.
- ε) να συμπεριλαμβάνονται στις οδηγίες προς τα όργανα επιβολής του νόμου παραπομπές στους κανόνες που διατυπώνονται στην απόφαση πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, ιδίως όσον αφορά την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ συνιστά επίσης την εκτίμηση της αναγκαιότητας επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν την εθνοτική προέλευση του κατόχου του πυροβόλου όπλου.
- στ) όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία, η διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ επίσημων αρχών στην ΕΕ να συντελείται, στο μέτρο του δυνατού, μέσω της χρήσης υφιστάμενων ασφαλών διαύλων.
- ζ) σε περίπτωση δημιουργίας ενός κεντρικού διαδικτυακού αρχείου τεκμηριωμένων βαλλιστικών πληροφοριών και στοιχείων για τους τύπους όπλων, να διευκρινίζεται στη συναφή νομοθεσία ότι δεν θα συντελείται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- η) όσον αφορά το σχέδιο συλλογής δεδομένων για τα πυροβόλα όπλα, να διασφαλίζεται η συμμόρφωση των νέων λειτουργιών που προστίθενται στα εθνικά μητρώα, στο SIS II και στο iArms προς τους ισχύοντες κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στις συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων. Κάθε σχέδιο επέκτασης της πρόσβασης στις συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων σε άλλες οντότητες/άλλους χρήστες πρέπει να προβλέπει την αναθεώρηση της ισχύουσας νομικής βάσης. Η πρόσβαση στο εργαλείο αναζήτησης στις συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στους εξουσιοδοτημένους χρήστες και τα αποτελέσματα αυτών των αναζητήσεων να εμφανίζονται βάσει σύμπτωσης/απουσίας σύμπτωσης (hit/no hit).

Βρυξέλλες, 17 Φεβρουαρίου 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Αναπληρωτής Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων
